

Ülevaade 1931. a.
metsanduslikust kirjandusest

K. VERBERG

Akadeemilise Metsaseltsi väljaanne.
Tartus, 1932.

Äratrükk «VI Eesti Metsanduse Aastaraamatust».

Ülevaade 1931. a. metsanduslikust kirjandusest

K. VERBERG

23392

Akadeemilise Metsaseltsi väljaanne.
Tartus, 1932.

2.

A-7910

Ülevaade 1931. a. metsanduslikust kirjandusest.

K. Verberg.

Ülevaate koostamisel on käidud sama teed, mis tarvitusel olnud juba varemil aastailgi, seega käesolev ülevaade, olles ulatuse ja iseloomu poolest sarnane eelmistele, on ühtlasi ka nende loomulik järg. Ülevaade käsitleb 1931. a. ilmunud metsanduslikku kirjandust, kuid nimetatud on ka eelmises ülevaates (vt. Eesti metsanduse aastaraamat V) tähendamata jäänud ja 1930. a. ilmunud tööd. 1931. a. alates on ajakirjas «Eesti mets» loodud eri osa — kirjanduslik ringvaade, kus pikemalt ja üksikasjalikumalt refereeritakse tähtsamaid ja huvitavamaid metsanduse alal ilmuvaid teoseid, vaatamata sellele kas need on ilmunud eri raamatutena või ajakirja artiklina. Seetõttu on uue metsakirjandusega tutvumine eesti metsameeste perel kahtlemata kergemaks ja hõlpsamaks muutunud. Kirjandusliku ringvaate sisukuse eest hoolitsedes teeb «Eesti metsa» toimetis tähtsa töö metsandusliku täiendushariduse alal. Metsanduse aastaraamatus ilmuva metsakirjandusliku ülevaate ülesandeks jääks ainult tähelepanu juhtida ilmuvale metsakirjandusele ja selles suhtes oleks ta avaldamine siiski küllalt õigustatud ja tarvilik.

Piirdudes ilmunud teoste nimetamisega ja võimaluse järgi ka omapärasema iseloomustamisega on välismaa kirjandus jaotatud järgmistesse aladesse: 1) metsateadus üldse, 2) metsakorraldus ja metsatakseerimine, 3) metsakasvatus ja üldine metsateadus, 4) metsakaitse, 5) metsakasustus ja puidutehnoloogia, 6) jahindus.

1931. a. ilmunud metsakirjanduslik toodang on, võib öelda, igal pool tunduvalt kehvem eelmisist aastaist. Ka siin on ilmselt mõjunud üldine majanduslik surutis.

I. Eesti metsakirjandus.

Eesti metsanduslik kirjandus on ülevaate ajal võrdlemisi väikearvuline, eriti kõrvutamisel mõne varema aastaga. Arvata-

vasti on kirjastamise tunduva vähenemise põhjustanud majanduslikud olud. Riigimetsade Valitsus ei ole midagi kirjastanud. Ülikooli Öppe- ja Katsemetskonna väljaandel on ilmunud vaid üks teos. Eesti Metsäühingute Liit on rõõmustaval viisil trükkunud kaks laiemaile rahvahulkadele määratud teost, milledega võimaldatakse metsanduslike küsimuste selgitamist ja tutvustamist rahva keskel. Endises ulatuses on ilmunud järjekordne, arvult viies, metsanduse aastaraamat.

1931. a. on ajakiri «Eesti mets» tunduvalt muutunud oma ilmes, nii väliselt, kui ka sisuliselt. On suurenenud üksikute numbrite lehekülgede arv ja ajakiri trükitakse häälpaberil. Endiste alade kõrval on «Eesti metsas» nüüd käsitletud järjekindlalt looduskaitse küsimusi, talumetsandust ja metsanduslikku propagandat; uueks osutub ka metsakirjanduslik ringvaade. Jahinduse osa on tublisti tugevnenud ja sisukamaks muutunud. Kokkuvõttes võib tähendada, et ajakiri «Eesti mets» on muutunud sisurikkamaks ja tuumakamaks.

1931. aastal on ilmunud järgnevad tööd.

Eesti metsanduse aastaraamat V. Toimetanud K. Verberg. Akadeemilise Metsaseltsi väljaanne, Tartu, 1931. 250 lk.

Sisus: VIII metsateadlaste päeva referaadid saksakeelsete kokkuvõtete ja läbirääkimistega, ülevaated metsanduslike seltside tegevusest ja 1930. a. metsanduslikust kirjandusest.

Mathiesen, A. — Beiträge zur Holzmassenermittlung mit besonderer Berücksichtigung der Schwerpunktmethode. (Lisandusi puumassi määramiseks, eriti silmas peetud raskuse keskpunkti meetodit.)

Tartu Ülikooli Metsaosakonna toimetused nr. 20. Tartu, 1931. 203 lk.

Sissejuhatavas osas käsitletakse mahu määramise meetodeid, mõõtmise täpsust ja mõõtmise vigu. Pääteemaks on raskuse keskpunkti meetodi põhjendamine, selgitamine ja selle rakendamine.

Reim, P. ja Matiesen, V. — Kuidas koguda puuseemneid ja soetada puutaimi. Eesti Metsäühingute Liidu väljaanne nr. 2. Tallinna, 1931. 15 lk.

Lühikesis artiklis selgitatakse puuseemnete kogumise, puutaimede soetamise ja taimede kasvatamise küsimusi.

Simon, A. — Koduümbruse korraldamisest ja kaunistamisest. Akad. Põllumajandusliku Seltsi väljaanne. Tartu, 1930. Kaasaanne ajakirjale «Taluperenaine», ilmunud «Põllumehe käsiraamatu» III osas. 21 lk.

Sisus on pääle muru korraldamise ja lillede tähtsuse koduümbruse kaunistamises lühidalt puudutatud ka ilupuid, pöösaid ja elavaedu.

Timmermann, R. — Rebastekasvatus majandusliku tuluallikana. Kuressaare, 1931. 52 lk. Hind Kr. 1.—

Verberg, K. — Puidu kasutamine majapidamises ja töösuses. Eesti Metsäühingute Liidu väljaanne nr. 1. Tallinna, 1931. 20 lk.

Lühike kirjutis mitmesugustest puidu kasutamisevõimalustest.

Vilberg, G. — Eesti loodusemälestusmäärke. Eesti looduskaitse osakonna toimetused nr. 8. Tartu, 1931. 48 lk.

Piltidega varustatud töös leiame tähtsamate loodusemälestusmärkide loetelu, mille hulgas väärikal kohal ja suurel arvul esinevad puud ja pöösad.

II. Soome metsakirjandus.

Ka soome metsakirjanduses annab ennast tunda majanduslik surutis, sest teoste arv on võrreldes eelmise ülevaate-ajastuga vähenenud, kuna perioodiline metsakirjandus püsib endiselt oma aja ja nõuetekõrgusel. Üksikasjalik perioodiliste väljaannete loetelu on toodud eelmises ülevaates.

Tähtsamad tööd on alljärgnevad.

1. Metsandus üldse.

Cajander, A. K. — Die Organisation der forstwissenschaftlichen Forschungsarbeit in Finnland. (Metsandusliku uurimistöö korraldus Soomes.) *Silva fennica*¹⁾ 20. 1931. 11 lk.

Teos sisaldab III põhjamaa metsakongressil ettekantud referaadi Soome metsakaitseasjanduse ja kõrgema metsahariduse korraldamisest, samuti ka Soome metsateadusliku seltsi ja puidu uurimise seltsi ülesannete lühikest loendamist.

Cajander, A. K. — Tieteellinen tutkimustyö sekä korkeinopetus maatalouden ja metsätalouden alalla. (Teaduslik uurimistöö ühes kõrgema õpetusega põllumajanduse ja metsamajanduse alal.) Saksak. ref. S. fen.18. Helsinki, 1931. 23 lk.

Kahe loengu sisu, mis käsitlevad päälkirjas lähendatud ainetikku.

Hertz, M. — Nuorten metsäkirja. I Metsäluonto. (Noorte metsaraamat. I Metsaloodus.) Porvoo, 1931. 283 lk.

Rohkete piltidega varustatud teos on eeskujulik raamat metsanduse populariseerimiseks noorte seas.

1) Lühendatud — S. fen.

Laitakari, E. — **Suomen metsätieteellisen seuran toiminta vv. 1920—1930.** (Soome metsateaduse seltsi tegevus 1920.—1930. a.) Acta for. fen.¹⁾ 36. Helsinki, 1930. 253 lk.

Üksikasjalik ülevaade Soomes tähtsama metsateaduse alal teotseva seltsi tegevusest.

Lukkala, O. J. — **Metsäojituse oppikirja.** (Metsakuivatuse õpperaamat.) Helsinki, 1931. 258 lk. Sm. 85.—

Täielik õpperaamat metsakuivatuse tööde kohta ühes rohkete piltide ja joonistega.

Pöntynen, V. — **Suomen puunjalostusteollisuuden raaka-aineen käyttö vuosina 1911—29.** (Puidu tarvitamine tooresainena Soome puutööstuses 1911—29.) Saksakeelne ref. Acta for. fen. 37. Helsinki, 1931. 115 lk.

Üksikasjalik käsitlus Soome puutööstuses 18 a. jooksul tarvitatud puidu hulga kohta üksikuil aladel. Aladena on esitatud: saetööstus, vineeritööstus, tikutööstus, puidunarmatööstus, poolitööstus, puidumassi ja tselluloositööstus. Puutööstused tarvitavad 40,7% (1927. a.) aastast metsa juurdekasvust.

Tapion taskukirja (Tapio taskuraamat.) VII trükk. Helsinki, 1931. 216 lk. Sm. 35.—

Metsaomanikkudele ja metsameestele määratud käsiraamatus leiame mõndagi huvitavat mitmesugustelt metsateaduse aladelt. Rohkesti on statistilist materjali soome metsade kohta, samuti metsatööstuse ja metsakaubanduse üle. Tähtsamate Soome metsaseaduste ja määruste kõrval leiame ka mitmesuguseid lepingukavasid ostu-müügi jaoks. Lühikeste seletustega ja vastavate tabelitega on varustatud metsakasvatuse, metsakuivatamise, metsahindamise osad. Metsamaterjalide valmistamisele ja metsatööstusele on pühendatud rohkesti ruumi: materjalide tehnilised tingimused ja mõõdud, mõõtmise, töönormid ja tasud, materjalide vedu; samuti täielik on ka parvetust käsitlev osa.

Lõpus on rida lisatabeleid mahu määramiseks. Üldiselt on mainitud käsiraamat üsna tulus igale metsamehele.

Tikka, P. S. — **Metsämme sanoin ja kuvin.** (Meie metsad sõnas ja pildis.) Helsinki, 1930. 28 lk. + 62 pilti.

Populaarne teos metsanduse kohta.

Saari, E. — **Tutkimuksia Suomen puuvanuketeollisuuden raaka-aine kustannuksista.** (Uurimus Soome puumassi ja tselluloosi tööstuses tarvitatava puidu väärtusest.) Ingl. ref. Acta for. fen. 37. Helsinki, 1931. 99 lk.

Töös käsitletakse: paberipuude kätthindu 1920.—26. a., paberipuu valmistust ja veohindu 1922.—1927. a., paberipuude väärtust, puumassi- ja tselluloositööstuse paberipuude tarvitamist.

1) Acta forestalia fennica.

2. Metsakorraldus ja metsatakseerimine.

Aro, P. — **Tavallisimpien suomalaisten pinopuutavarain pinoitiheys.** (Tavalisemate Soome pinupuude pinutihedus.) Saksakeelne ref. M. T. J.¹⁾ 14. Helsinki, 1931. XIII + 95 lk.

Ilvessalo, Y. — **Pohjoismaiden metsävarat toisiinsa verrattuina.** (Põhjamaade metsavarad üksteisega võrrelduna.) Inglise ref. M. T. J. 14. Helsinki, 1931. 34 lk.

Silmas pidades Norra, Rootsi ja Soome metsavarade kindlaks tegemist (Soomes ja Rootsis on see lõpul, Norras peaaegu lõpule viidud) käsitletakse kolme maa metsade tagavarasid, võrreldes neid omavahel Käsitlemise selgitamiseks on juurde lisatud 10 kartogrammi.

3. Metsakasvatus ja üldine metsateadus.

Borg, A. — **Metsän hoito hakkauksistä.** Helsinki, 1931. 37 lk. Sm. 6.—

Borg, A. — **Metsän kylvö ja istutus.** (Metsa külv ja istutamine.) II väljaanne. Helsinki, 1931. 45 lk.

„Tapio“ poolt kirjastatud teos annab populaarsel kujul ülevaate tähtsamaist metsakülvi- ja istutustöödest.

Eneroth, O. — **Försök rörande hyggesaskans inverkan på barrträdsfröets groning och plantornas första utveckling.** (Katsed raiestiku põletamisel tekkiva tuha mõju üle okaspuu seemnete idanemisele ja esimesele arenemisele.) Saksa- ja soomekeelne ref. Com. for.²⁾ 5. Helsinki, 1931. 67 lk.

Stokholmi metsainstituudi prof. kirjutis sisaldab kokkuvõtliku osa suuremast uurimistööst — tule mõjust metsauuendamisele. Lähemaks käsitleseks on — kuidas mõjub tuhk seemnete idanemisele ja taimede esialgsele arenemisele.

Heikinheimo, O. — **Metsien luontainen uudistaminen.** (Metsa loomulik uuendamine.) Helsinki, 1931. 90 lk. Sm 20.—

Lühike, kuid üksikasjalik käsitus metsa loomulikust uuendamisest.

4. Metsakaitse.

Kangas, E. — **Siikakankaan mänty taimistojen tuhoista.** (Siikakanga männikultuuride vigastustest.) Saksakeelne ref. S. fen. 17. Helsinki, 1931. 85 + 8 lk.

1) Metsätieteellisen Tutkimuslaitoksen Julkaisuja.

2) Commentationes forestales.

Käsiteldakse Siikakanga männitaimestikku arenemist ja sääl esinevate kahjurite tegevust.

Laitakari, E. — Über die Fähigkeit der Bäume sich gegen Sturmgefahr zu schützen. (Puude omakaitsest tormi vastu.) Helsinki, 1930.

Kirjeldatakse mitmesuguseid puuvorme, mis loomuliku selektsiooni kaudu on kohandunud kasvutingimustele, et panna vastu tuule mehaanilistele mõjudele.

5. Metsakasustus ja puidutehnoloogia.

Forsberg, K. — Käytännöllisiä ohjeita sahanasettajaille. (Tegelikke juhendeid saeseadjale.) Helsinki, 1930. 84 lk.

Juhatus saameistreile ja saeseadjaille.

Kaila, E. — Tervanpoltton leviäminen Suomessa 1700 luvun puolimaissa. (Tõrva põletamise levimine XVIII sajandi keskpaiku.) Inglise ref. S. fen. 21. Helsinki, 1931. 38 lk.

Antakse ajalooline ülevaade XVIII sajandi tõrvaajamisest ja selle levimisest üksikute maakohtade järgi. Intensiivsemalt toimus tõrvaajamine siis Põhja- ja Kesk-Soome läänepoolses osas.

**Lassila, I. — Suunitelma Suomen lauttausväylillä uute-
tun puun uppoamisen tutkimusesta.** (Ettepanek parvetus-
materjalide uppumiskaotuse kohta Soome parvetamisteedel.)
Saksak. ref. S. fen. 19. Helsinki. 1931. 48 lk.

Uppumiskaotuse küsimus on eriti tähtis Skandinaavia riikidele ja Soomele; viimases parvetati 1928/29. a. 9 miljoni tm metsamaterjale. Autor teeb ettepaneku lähemalt uurida seda küsimust, milleks esineb vastava kavaga.

**Lassila, I. — Untersuchungen über den Einfluss des Wald-
typs auf die Qualität der Kiefer.** (Uurimised metsatüübi
mõjust männipuidu hädusele.) Soomek. ref. Acta for. fen. 37.
Helsinki, 1931. 138 lk.

Päale boniteerimise ja metsatüüpide tähtsuse selgitamise metsatehnoloogias seniste uurimiste põhjal autor käsitleb üksikasjaliselt metsatüüpide mõju puidu mehaanilis-tehnilistele omadustele. Tulemustes ta seob aastaringi laiust, metsatüüpi ja puidu survepidavust.

Levõn, M. — Sahateollisuuden jätepuu ja sen käyttö. (Sae-
tööstuse jäätmed ja nende kasustamine.) Inglisekeelne ref.
M. T. J. 16. Helsinki, 1931. 75 lk.

Teos käsitleb saetööstuse jäämete kasutamist 1927. a. Soomes, kus nende hulk võrdus 5,56 milj. m³; sellest hulgast läks $\frac{3}{4}$ küttematerjaliks, 8 % — tooresainena sulfaatselluloosi valmistamiseks, 6 % — söestamiseks, kuna 11 % jäi täitsa tarvitamata.

III. Vene metsakirjandus.

Ülevaate ajal on ilmunud mõndagi huvitavat, kuid suurem osa töid puudutab endiselt mitmesuguseid metsakasutamisega seotud küsimusi, nagu metsa ülestöötamine, puidu ümbertöötamine, välja-veoted jne. Rohkesti ilmub uurimisasutiste töid, kuid nende hankimine osutub kaunis raskeks, sest sagedased asutiste nimede muutmised ja ümberkorraldused takistavad väga palju regulaarset ühendusepidamist.

Tähtsamaiks erialalisteks ajakirjadeks on endiselt — Лесное хозяйство и лесная промышленность (Metsamajandus ja metsatööstus) ja Лесопромышленное дело (Metsatööstus), kuid nendegi ajakirjade veergudel leiavad järjest rohkem aset puht poliitilise laadiga ja iseloomuga küsimused.

Raamatute ja ajakirjade tellimine välismaile on võimalik ainult monopolühingu „В.о. Международная книга, Москва, Кузнецкий мост 18“ kaudu. See ühing täidab tellimisi vahel päris korralikult, kuid sageli on väga suured hilinemised.

Tähtsamad tööd on alljärgnevad.

1. Metsateadus üldse.

Альбрехт, К. (Albreht) — Реконструкция и рационализация лесного хозяйства. (Metsamajanduse rekonstrueerimine ja ratsionaliseerimine.) Москва-Ленинград, 1930. 664 lk. Rbl. 6.—

Raamatus käsitletakse metsamajanduse korraldamist, metsaülestöötamise töid ja nende ratsionaliseerimist, tööteaduslikke küsimusi metsaülestöötamisel, töölikonna varustamist, administratiivse aparadi korraldamist, eriteaduste ettevalmistust.

Lisaks on hulk uurimisprotokolle ja -määrusi metsaülestöötamise kohta.

Кайгородов, Д. (Kaigorodov) — Беседы о лесе. (Kõned metsast.) Москва-Ленинград, 1930. 246 lk. Rbl. 2.70.

Керн, Э. (Kern) — Лес. (Mets.) Москва-Ленинград, 1930. II издание. 124 lk. Rbl. —.80.

Паршинский, А. (Paršinski) — Школа и лес. (Kool ja mets.) Архангельск, 1930. 40 lk. Rbl. —.30.

Природа и хозяйство учебных леспромхозов Лесотехнической Академии. (Metsatehnilise akadeemia õppemetskondade maajandus ja looduslikud tingimused.) Москва-Ленинград, 1931. 335 lk. Rbl. 4.90.

Koguteos prof-ite L. Ivanovi, P. Kobranovi ja V. Sukatševi toimetusel.

Ткаченко, М. (Ткатšenko). — Концентрированные рубки, эксплуатация и возобновление леса. (Kontsentreeritud raided, kasustamine ja metsa uuendamine.) Ленинград, 1931. 175 lk. Rbl. 1.35.

I osas käsitletakse mitmesuguseid raideviise ja nende kontsentreerimise (ühte kohta koondamise) võimalusi; II osas puudutakse metsakasustamist ja uuendamist raietel.

Ткаченко, М. (Ткатšenko) — Лесное хозяйство и пути его улучшения. (Metsamajandus ja teed selle paranduseks.) М.-Л. 1931. 38 lk. Rbl. —.35.

Труды по лесному опытному делу. (Metsa katseasjanduse tööd.) Изд. Госуд. Научно-Исследовательского института лесного хозяйства и лесной промышленности. Väljaanded VI—VIII.

Väljaanded sisaldavad mitmesuguseid metsanduslikke artikleid ja on varustatud lühikeste saksakeelsete referaatidega.

VI anne 1930. a. — 111 lk. Rbl. 2.—

VII „ 1930. a. — 71 lk. „ 2.—

VII „ — 147 lk. „ 2.—

Шиманюк, А. (Šimanjuk) — Опыт изучения северных лесов. (Põhjapoolsete metsade uurimiskatse.) 1931. 104 lk. Rbl. 1.20.

2. Metsakorraldus ja metsatakseerimine.

Богословский, С. (Bogoslovski) — Новые течения в лесоустройстве. (Uued voolud metsakorralduses.) II издание, 1931. 231 lk. Rbl. 1.50.

Князев, В. (Knjazev) — За правильную организацию лесного хозяйства. (Õige metsamajanduse organiseerimise poolt.) 160 lk. Rbl. 1.50.

Методы обследования лесов, зараженных вредителями. (Kahjuritest vigastatud metsade arvestamismeetodid.) Ленинград, 1931. 143 lk. Rbl. 1.50.

Орлов, М. (Orlov) — Очередные вопросы лесоустройства. (Järgjekordsed metsakorralduse küsimused.) Ленинград, 1931. 171 lk. Rbl. 1.75.

- Проворкин, В. (Provorkin) — Вспомогательные таблицы для лесозаготовительных операций. (Abitabelid metsaülestöötamiseks.) Москва, 1930. 176 lk. Rbl. —.50.
- Старк, В. (Stark) — Руководство к учету повреждений леса. (Käsiraamat metsavigastuste arvestamiseks.) Москва-Ленинград, 1931. 353 lk. Rbl. 3.50.
- Третьяков, Н. (Tretjakov) — Таксация насаждений. (Pües-tikkude takseerimine.) 1930. 195 lk. Rbl. 2.40.
- Чикилевский, Н. (Tšikilevski) — Лесная таксация. (Metsa takseerimine.) Вып. 1. Москва-Ленинград, 1931. 110 lk.

3. Metsakasvatus ja üldine metsateadus.

- Ануфриев, Г. (Anufrijev) — Определитель главнейших болотных и лесных мхов. (Tähtsamate soo- ja metsasammalde määraja.) III изд. Москва-Ленинград, 1931. 44 lk. Rbl. —.55.
- Гурский, А. (Gurski) — Защитные лесные полосы. (Metsa kaitseribad.) Москва-Ленинград, 1930. 48 lk. Rbl. —.15.
- Морозов, Г. (Morozov) — Рубки, возобновление и уход. (Raided, uuendamise ja hooldamine.) IV изд. под ред. В. Матренинского. Ленинград, 1930. 88 lk. Rbl. —.90.
- Metsameeste seas üldtuntud teose IV väljaanne, peaaegu muutmatul kujul võrreldes eelmise väljaandega.
- Морозов, Г. (Morozov) — Очерки по возобновлению сосны. (Männi uuendamisest.) Посмертное изд. под ред. В. Гумана. Москва, 1930. 159 lk. Rbl. 1.50.
- Pääle prof. Morozovi surma väljaantud teos sisaldab rida artikleid männi uuendamise küsimuse kohta, teose toimetajaks on prof. V. Guman.
- Соколов, А. (Sokolov) — Частное лесоводство. (Erimetsakasvatus.) II изд. М.-Л., 1931. 104 lk. Rbl. —.60.
- Тихомиров, В. (Tihomirov.) — Программы опытных работ по очистке лесосек. (Kavad raiete puhastamiskatsete kohta.) Москва, 1930. 40 lk. Rbl. —.40.
- Чудников, П. (Tšudnikov) — Влияние пожаров на возобновление лесов Урала. (Tulekahjude mõju Uurali metsade uuendamisele.) М.-Л., 1931. 160 lk. Rbl. 3.—
- Эйтинген, Г. (Eitingen) — Программы опытных работ по уходу за лесом. (Kavad metsahooldamistöõde kohta.) Москва-Ленинград, 1931. 64 lk. Rbl. —.50.

4. Metsakaitse.

Григорьев, А. (Grigorjev) — Зараженность лиственных лесов грибами вредителями. (Lehtmetsade kahjurseened.) Казань, 1930. 86 lk.

Мейер, Е. (Meier) — Болезни леса. (Metsa haigused.) М.-Л., 1931. 104 lk. Rbl. —75.

Римский-Корсаков, М. (Rimski-Korsakov) — Определитель повреждений деревьев и кустарников. (Põõsaste ja puude vigastuste määraja.) II издание. Москва-Ленинград, 1930. 125 lk. Rbl. —80.

Lühike käsiraamat vigastuste kindlakstegemiseks.

Римский-Корсаков, М. (Rimski-Korsakov) — Лесная энтомология. (Metsa entomoloogia.) II издание. Москва-Ленинград. 88 lk. Rbl. —90.

Kokkuvõtlik metsaentomoloogia õpperaamat.

Спесивцев, П. (Spessivtsev) — Определитель короедов Евр. части С. С. С. Р. (Kooreürasklaste määraja.). 3 изд. Москва-Ленинград, 1931. 102 lk. Rbl. —75.

Яцентковский, А. (Jatsentkovski) — Определитель короедов по повреждениям. (Kooreürasklaste määramine vigastuste põhjal.) Москва-Ленинград, 1930. 206 lk. Rbl. 2.30.

Üksikasjalik ja hääl käsiraamat metsamehele, võimaldab vigastuste põhjal ka ürasklaste määramist.

5. Metsakasustus ja puidutehnoloogia.

Белилин, А. (Belilin) — Лесное товароведение. (Metsanduslik kaubateadus.) Москва-Ленинград, 1930. 250+XIII lk. Rbl. 1.50.

Sisuks on puidu tehnilised omadused ja metsamaterjalide kirjeldus.

Боровский, В. (Borovski) — Сухопутный транспорт. (Kuivamaa transport.) М.-Л., 1931. 159 lk. Rbl. —95.

Бродерсон, Г. (Brodersohn) — Столярно-мебельное дело. (Puu-sepa- ja mööblitööstus.) II изд. 280 lk. Rbl. 1.50.

Täiendatud ja parandatud väljaanne populaarsest teosest.

Бураков, Н. (Burakov) — Влияние сучков на механические свойства древесины сосны и ели. (Oksade tähtsus männi ja kuusepuidu mehaaniliste omaduste suhtes.) Inglise ref. Москва, 1930. 61 lk. Rbl. 1.30.

Luurimis on teostatud lennuki ehitamiseks mineva materjali nõudmisi arvestades; sisult üksikasjalik, hulgalise arvulise materjaliga kuuse ja männi mehaaniliste omaduste kohta.

- Ванин, С. (Vanin). — Гниль дерева, ее причины и меры борьбы. (Puidu mädad, nende põhjused ja võitlusabinõud.) III изд. М.-Л., 1931. 160 lk. Rbl. 1.10.
- Ветчинкин, Н. (Vetšinkin) — Тракторная вывозка лесоматериалов. (Metsamaterjalide vedu traktoritel.) Москва, 1931. 70 lk. Rbl. —.35.
- Виноградов, В. (Vinogradov) — Технология дерева. (Puidu tehnoloogia.) V издание. Москва, 1930. 147 lk. Rbl. —.50.
Rohkete piltidega (181) varustatud populaarne teos.
- Волков, М. (Volkov) — Колотый лес, мочало, корье. (Lõhukaup, niin, koor.) Москва, 1931. 80 lk. Rbl. 1.—
- Данилов, Е. (Danilov) — Лесные дороги. (Metsateed.) Москва-Ленинград, 1930. 62 lk. Rbl. —.30.
- Данилов, Е. (Danilov) — Лесохозяйственные строения. (Metsamajanduslikud ehitised.) Москва-Ленинград, 1930. 84 lk. Rbl. —.50.
Käsiteldakse metsatöölise majade ehitamist: ehitiste koha valik ja ehitusmaterjalid, mulla- ja kivitööd, puusepa- ja ahjutööd; eluruumide hügieenilised nõuded; mitmesugused elamute tüübid.
- Дешевой, М. (Deševoi) — Курс механической технологии дерева. (Puidu mehaaniline tehnoloogia.) Ленинград, 1931. 248 lk. Rbl. 3.50.
- Дроздов, (Drozdov) — Деревянные водопроводные трубы из клепок по американскому способу. (Puidust veevärgitorud ameerika tüüpi vaadilaudadest.) II издание. 1930. 63 lk. Rbl. —.75.
- Дубов, П. и Филиппович, Н. (Dubov ja Filippovitš) — Лесохимическая промышленность С. С. С. Р. (Metsakeemiline tööstus Nõukogude Venes.) Москва, 1930. 112 lk.
Sisus: metsakeemilise tööstuse praegune seisukord, uued tehnilised meetodid ja arenemiseväljavaated.
- Елисеев, А. (Jelisejev) — Сплав леса. (Metsa parvetus.) 1930, 133 lk. Rbl. 1.80.
- Железнов, Ф. (Železnov) — Молевой сплав. (Lahtine parvetus.) М.-Л., 1931. 96 lk. Rbl. —.75.
- Запругаев, Н. (Zaprugajev) — Рационализация сплавных работ. (Parvetustööde ratsionaliseerimine.) Ленинград, 1930. 131 lk. Rbl. 1.50.
Käsiteldakse parvede uuemaid koostamisviise, sulgude ehitust, metsamaterjalide veest väljavõtmist.

- Каган, А. и Калинин, Б. (Kagan ja Kalinin) — Дубильное корье. (Parkimiskoor.) Москва-Ленинград, 1930. 154 lk. Rbl. 1.—
Käsiteldakse koore korjamist ja hoidmist.
- Козлов, В. (Kozlov) — Современное состояние теории углечения. (Söepõletamise teooria praegune seisukord.) Ленинград. 100 lk. Rbl. 2.25.
- Кожин, М. (Kožin) — Стандартизация деревянных домов. (Puutajade standardiseerimine.) II изд. Москва-Ленинград, 1931. 130 lk. Rbl. —.80.
- Кононенко, П. (Kononenko) — Общая технология дерева (Üldine puidu tehnoloogia.) Москва, 1930. 100 lk. Rbl. 1.—.
- Кузнецов, И. (Kuznetsov) — Таблицы для определения и изучения древесины по макроскопическим признакам. (Tabelid puidu määramiseks makroskoopiliste tunnuste põhjal.) III изд. М.-Л., 1931. 22 lk. Rbl. --.90.
- Марьясин, Л. (Marjassin) — Вопросы лесного экспорта. (Metsaekspordi küsimused.) Москва, 1930. 114 lk. Rbl. 2.20.
- Миниович, Я. (Miniovitš) — Искусственная сушка дерева. (Kunstlik puidu kuivatamine.) М.-Л., 1931. 204 lk. Rbl. 2.50.
- Налетов, А. (Naletov) — Основные производства по механической обработке дерева. (Puutööstused puidu mehaanilise ümbertöötamise alal.) Москва-Ленинград, 1930. 67 lk. Rbl. —.30.
- Николаев, А. (Nikolajev) — Дерево в строительном деле. (Puit ehituse alal.) М.-Л., 1931. 87 lk. Rbl. —.55.
- Никитин, Н., Солечник, Н., Комаров, Ф. (Nikitin, Soletšnik, Komarov) — Химическая технология дерева. (Keemiline puidu tehnoloogia.) Ленинград, 1931. 436 lk. Rbl. 3.25.
- Ногин, К. (Nogin) — Сухая перегонка лиственных и хвойных пород. (Leht- ja okaspuude kuiv destilleerimine.) II изд. Ленинград, 1931. 451 lk. Rbl. 3.75.
- Ногин, К. (Nogin) — Живица, ее добывание и переработка. (Vedelveik, selle saamine ja ümbertöötamine.) Ленинград, 1931. 205 lk. Rbl. 2.—.
- Пермяков, Н. (Permjakov) — Сплав и регулирование путей сплава. (Parvetus ja parvetusteede reguleerimine.) Москва-Ленинград, 1930. 271 lk. Rbl. 3.

Rohkete (168) piltidega varustatud raamat annab laialise ülevaate käsiteldavast ainekst.

Песочкий, А. (Pessotski) — Сушка дерева в сушилах. (Puidu kuivatamine kuivatistes.) Москва, 1930. 126 lk. Rbl. —.75.

Пресс, А. (Press) — Высушивание дерева. (Puidu kuivatamine.) III изд. Москва-Ленинград, 1931. 70 lk.

Käsiteldakse puidu loomulikku ja kunstlikku kuivatamist, pea tähelepanu on juhitud viimasele.

Пшеничников, Г. (Pšenišnikov) — Сплав леса. (Metsa parvetus.) Москва-Ленинград, 1931, 96 lk. Rbl. —.45.

Пушкин, С. (Puškin) — Практика подсоски. (Vaigutamise praktika.) Москва-Ленинград, 1930. 111 lk. Rbl. 1.25.

Raamatust leiame üksikasjaliku vaigutamistööde käigu kirjeldise: metsade uurimine, vaigutamiskohtade eraldamine, vaigutamisinventar, vaigutamismeetod ja vaigutamistöö.

Руководство по лесным разработкам и технические условия на заготовку лесоматериалов. (Juhtnöörid metsa ülestöötamiseks ja metsamaterjalide valmistamise tehnilised tingimused.) II изд. Смоленск, 1931. 244 lk. Rbl. 1.—.

Савков, Е. (Savkov) — Исследование физико-механических свойств древесины сосны. (Männipuidu füüsilis-mehaaniliste omaduste uurimine.) Saksakeel. ref. Москва, 1930. 67 lk. Rbl. 1.—.

Uurimuses käsitletakse: proovi valikut, proovimisjärjekorda, suhet mehaaniliste omaduste ja niiskuse, erikaalu, vaigu rohkuse, aastaringide arvu ja puidu asetuse vahel tüves.

Синицын, Е. (Sinitšon) — Сплав леса и расценки на заготовку и вывозку леса. (Metsaparvetus ja hinnad metsaülestöötamise ja väljaveo eest.) Москва, 1931. 64 lk. Rbl. 1.—.

Тараторин, Н. (Taratorin) — Хвойно-эфирные масла и добывание их. (Okaspuu eetrilised õlid ja nende saamine.) Москва-Ленинград, 1930. 40 lk. Rbl. —.30.

Ülevahtlik kirjeldis okaspuu eetriliste õlide omadustest ja saagist; õlide saamine okastest, mitmesuguste sisseseadete kirjeldis; õlide hoidmine ja puhastamine.

Труфанов, А. (Trufanov) — Лесовозные рельсовые пути. (Metsaväljaveo roobasteed.) 1931. 87 lk. Rbl. —.75.

Труфанов, А. (Trufanov) — Транспорт леса по грунтовым и снежным дорогам. (Metsamaterjalide vedu maa- ja lumeteedel.) Москва-Ленинград, 1930. 93 lk. Rbl. —.40.

Käsiteldakse suvist ja talvist metsamaterjalide vedu; viimasele on jagatud rohkesti tähelepanu; päälle harilikkude lumeteede on käsitletud jääteede ehitust ja tarvitamist.

Успасский, П. (Uspasski) — Укладка и хранение пиломатериалов на складах. (Saematerjalide ladumine ja hoidmine ladus.) 54 lk. Rbl. —.25.

Populaarne teos metsatööstuse töölistele.

Юргенс, Н. (Jürgens) — Дерево и его консервирование. (Puit ja ta konserveerimine.) 160 lk. Rbl. 1.50.

Яковлев, А. (Jakovlev) — Клепка и бондарные изделия. (Vaadilauad ja aamitööstussaadused.) М.-Л., 1931, 80 lk. Rbl. 1.20.

Якубюк, А. (Jakubjuk) — Организация труда и хронометраж на лесозаготовках. (Töö korraldamine ja ajamõõtmine metsa-ülestöötamisel.) М.-Л., 1931. 46 lk. Rbl. —.30.

IV. Lääne-Euroopa saksakeelne metsakirjandus.

Siin ei leia meie erilisi silmapaistvaid töid ülevaate ajal, välja arvatud vahest mõni üksik. Hinnalt on saksakeelne kirjandus endiselt kallis ja seetõttu vähe kättesaadav.

Eelmisis ülevaateis märgitud ajakirjad jätkavad ilmumist. Võrdlemisi sisukaks osutub uus Preisimaa põllumajanduse-, riigimaade- ja metsadeministeriumi perioodiline väljaanne — «*Mitteilungen aus Forstwirtschaft und Forstwissenschaft*» (Teateid metsamajandusest ja metsateadusest), kus avaldamist leidnud rida huvitavaid töid.

Ülevaate aja jooksul ilmunud tähtsamad tööd on järgmised.

1. Metsateadus üldse.

Das Bayerische Forstgesetz. (Bayeri metsaseadus.) Berlin. 527 lk. Sm. 30.—.

Rikkalikult kommentaaridega varustatud seadus pakuks mõndagi huvitavat paljudele metsameestele.

Bavier, B. — Der Wald und wie wir ihn pflegen. (Mets ja kuidas meie ta eest hoolitseme.) Aarau, 1930. 122 lk. Šv. fr. 4.40.

Põllumajandusliikude koolide jaoks määratud metsanduse õpperaamat, kuid kõlbab ühtlasi metsaomanikelegi nõuandjaks. Käsiteldakse metsa tähtsust, metsapuid ja nende omadusi, metsade jaotust ja majandamist, metsa tooki, juurdekasvu, tagavara, metsakasustust, metsavaenlasi.

Erdmann, F. — Wirtschaftskrise und Forstverwaltung. (Majanduskriis ja metsavalitsemine.) Hannover, 1931. 32 lk. Sm. 1.25.

Lühikeses kirjutises esitatakse mitmesuguseid ettepanekuid majandusliku surutise lahendamiseks metsamajanduses, neist on tähtsamad: kasutamise reguleerimine, majanduskava ümberkorraldamine, tootvuse tõstmine.

Görcke, H. — Das Reichsforstzivilrecht. (Riiklik metsade tsiviilõigus.) I Band. Neudamm. Sm. 15.—.

Koguteos sisaldab üldisi määrusi Saksa riigi tsiviilõigusest nii palju kui need puudutavad metsi. Käsiraamat metsaomanikele, metsatööstureile ja metsakauplejaile.

Herrmann — Verweilen im fremden Walde. (Liikumine võõras metsas.) Neudamm, 1930. 37 lk.

Populaarsel kujul selgitatakse küsimust Saksamaa olude kohaselt.

Jugel, H. — Forsten und Forstwirtschaft Finnlands. (Soomes metsad ja metsamajandus.) Greifswald, 1930. 291 lk.

Ülevaatlik käsitlus Soomes metsadest ja metsamajandusest.

Mitteilungen aus Forstwirtschaft und Forstwissenschaft. (Teateid metsamajandusest ja metsateadusest.) Preisi põllumajanduse-, riigimaade- ja metsadeministeriumi väljaanne. 4 annet aastas. Hind Sm. 36.—. Ilmub Hannoveris. 1931. aastal ilmunud numbrid sisaldavad järgmisi töid.

I number:

Lemmel — Die Wirtschaftsergebnisse der Preussischen Staatsforstverwaltung im Jahre 1929. (Preisi riigimetsavalitsuse majanduslikud tulemused 1929. a.) Lk. 1—87.

Dreyer — Der Haushalt der Preussischen Staatsforstverwaltung für das Rechnungsjahr 1931. (Preisi riigimetsamajanduse majanduskava 1931. a. kohta.) Lk. 88—131.

Trendelenburg — Festigkeituntersuchungen an Douglasienholz. (*Pseudotsuga* puidu pidavuse uurimised.) Lk. 132—208.

Johann — Untersuchungen über die Dauerhaftigkeit blauen Kiefernholzes. (Sinise männipuidu kestuse uurimine.) Lk. 209—221.

Allers — Die Humusfrage im Hochharz im Zusammenhang mit Bodenart und Kronengröße. (Huumuse küsimus Kõrgharzi mägedes ühenduses mullaliigi ja kroonisuurusega.) Lk. 221—255.

II number:

Mauve — Über Bestandaufbau, Zuwachsverhältnisse und Verjüngung im galizischen Karpathen Urwald. (Puistu ehituse, juurdekasvu suhete ja uuen-duse küsimused Galiitsia Karpaatide ürgmetsas.) Lk. 257—311.

Barth — Die Ermittlung des Zuschlages. (Juurdepaneku arvutamine.) Lisandus ajaurimise metoodikale metsatöödel. Lk. 311—364.

Penschuck — Über den Einfluss verschiedener Holzarten auf einzelne physikalische Eigenschaften leichter Waldböden. (Mitmesuguste puuliikide mõjust kergete muldade üksikuile füüsikaalsetele omadustele.) Lk. 365—421.

G a n s s e n — Beobachtungen an Kieferböden aus Meeresdünen der Insel Wollin. (Männimulla vaatlusi mereluiteil.) Lk. 422—433.

B u t o v i t s c h — Beiträge zur Bekämpfung und Biologie der grossen braunen Rüsselkäfers, *Hylobius abietis*. (Lisandusi männikärsaka bioloogia ja võitluse kohta.) Lk. 434—480.

F a l c k — Über den Einfluss des Flössens auf die Widerstandsfähigkeit des Bauholzes gegen Trockenfäule usw. (Parvetuse mõjust ehituspuidu vastupaneku omadustele kuiva mäda suhtes.) Lk. 480—485.

F a l c k u. L u t z — Einfluss der Scharftrocknung auf die Quellungsvergütung beim Buchenholz. (Kuiva soojusega kuivatamise mõju pöögi paisuvusele.) Lk. 485—490.

III number:

L e m m e l — Forstliche Betriebswirtschaftslehre. (Metsanduslik käitlusõpetus.) Lk. 491—502.

H a c k m a n n — Die forstlich wichtigsten Klimazahlen von Deutschland. (Metsanduslikult tähtsad kliima-andmed Saksamaal.) Lk. 503—519.

W e d e k i n d u. M ö b i u s — Systematische Untersuchungen über Kontaktgifte und Bekämpfung von Forstschädlingen. (Süstemaatilisi uurimusi mürgidest ja võitlusest metsakahjuritega.) Lk. 520—528.

H a r t m a n n — Grundlagen für eine natürliche Waldeinteilung und Waldbehandlung in Mitteleuropa. (Aluseid loomulikuks metsajäätuseks ja metsakäitluseks Kesk-Euroopas.) Lk. 529—536.

R a a b, F. — **Die deutsche Forstwirtschaft im Spiegel der Reichsstatistik.** (Saksa metsamajandus riigi statistika valgustusel.) Berlin, 182 lk. Sm. 12.—

Rohke materjali käsitlemisvõimaluse tõttu on autoril õnnestunud anda väga selge ja ülevaatliku pildi saksa metsamajandusest.

R o s e n m a n n, K. — **Die Holzversorgung Deutschlands.** (Saksamaa puiduga varustamine.) 1931. 74 lk. Sm. 4.—

S c h o e p f, H. — **Der Bauernwald und seine Bewirtschaftung.** (Talumets ja selle majandamine.) III Auflage. 1931. 80 lk. Sm. 1.50.

Teos sisaldab lühikese juhatuse erametsade kasvatamise, hooldamise ja majandamise kohta; määratud väikemetsaomanikele ja koolidele.

S c h u c h t, F. — **Grundzüge der Bodenkunde.** (Mullateaduse põhijooned.) Berlin. Sm. 24.—

Õpperaamat põllumajanduse, metsanduse ja kultuurtehnika alal töötajatele.

S t a s s e n, J. — **Das Berufsverbandwesen in der deutschen Forstwirtschaft.** (Kutsealalised ühingud Saksa metsamajanduses.) Neudamm, 1931. Sm. 3.50.

Majanduslik-politiilisteks ühinguteks peab autor metsaomanikkude ühinguid; sotsiaal-politiilised ühingud jagunevad metsaametnikkude, met-

satööliste ja tööandjate järgi; teaduslik-tehnilisteks peab autor Saksa metsaseltsi ja vastavaid metsaseltse üksikuis mais.

Völker, E. — **Polizei- und Rechtskunde für Forstbeamte.** (Politsei- ja õiguseõpetus metsaametnikele.) Leipzig, 1930. 300 lk. Sm. 8.—.

Aluseks on võetud Preisimaa olud, kuid teos on ühtlasi üldse hää juhis seaduste mitmesuguste rikkumiste puhul. Huvipakkuv ka välismaalastele.

Weber, H. — **Forstpolitik.** (Metsapolitika.) Berlin, 1931. 510 lk. Sm. 22.—.

Äratõmme artiklist suures koguteoses Wagner-Lorey—Handbuch der Forstwissenschaft.

Weber, H. — **Das Sozialisierungsproblem in der Forstwirtschaft.** (Sotsialiseerimisprobleem metsamajanduses.) Freiburg, 1931. Sm. 1.—.

Lühike käsitlus sotsialiseerimise vajadusest metsamajanduses — vaadeldud majanduspoliitilisest seisukohast.

2. Metsakorraldus ja metsatakseerimine.

Busse, J. — **Zuwachs-Prozenttafel.** (Juurdekasvu - $0_0/0_0$ tabel.) Hannover, 1931. Sm. 3.—.

Kergestikäsitledavatena on tabelid hääks abinõuks üksiku puu ja puistu juurdekasvu määramisel.

Krenn, A. — **Kubierungstabellen für Schnittholz.** (Saetud materjalide kuberimistabelid.) Klagenfurt, 1930.

Metsatöösturilete ja metsakaupmeestele määratud tabelid.

Müller, G. — **Stereophotogrammetrische Messungen am Bestände.** (Stereofotogrammiline mõõtmised puistuis.) Berlin, 1931. 93 lk. Sm. 4.—.

Üksikasjalik ja huvitav kirjeldis õhuülesvõtte tarvitamisest puistu hindamisel.

Reinhold, G. — **Grundriss der forstlichen Betriebswirtschaftslehre.** (Metsandusliku käitlusõpetuse põhijooned.) Berlin. Sm. 15.—.

Hää käsiraamat kõikidele metsameestele, kes soovivad tutvuda uuemate käitlusviisidega ja nende arenemisega.

3. Metsakasvatus ja üldmetsateadus.

Bartels, K. — **Blüte und Frucht im Leben der Bäume.** (Õied ja vili puude elus.) Leipzig, 1930. Sm. 3.30.

100 tehniliselt õnnestunud ja loomutruud ülesvõtet võimaldavad selgitada puuõite ja -viljade ilu.

Fiebrig-Gertz, C. — Tropischer Waldbau. (Troopiline metsakasvatus.) Hamburg. Sm. 5.—.

Raamat pakub palju dendroloogilist materjali troopika puuliikide kohta. Tegelikust metsakasvatusest troopikas ei saa tõsiselt veel kõnet olla.

Hackmann, G. — Die forstlich wichtigsten Klimazahlen von Deutschland. (Metsanduslikult tähtsad kliima-andmed Sak-samaal.) Hannover, 1931. Sm. 2.—.

Kliimafaktorite arvuline tähistamine sellekohastel kaartidel.

Hackmann, G. — Phosphorsäuregehalt von Waldböden und Fichtenwachstum. (Vosvorihappe sisaldus metsamullas ja kuusekasv.) Hannover, 1930. 53 lk.

Uurimus vosvorihappe tähtsusest II boniteedi kuuse kasvule on rajatud kahele suuremale ja vanemale väetuskatsesele ja uutele proovitük-kidele. Juurekasvu suurenemine on katnud 22 a. jooksul väetamiskulud $\frac{0}{0}$ -ga ja jätnud ülejäägigi.

Heck, C. — Handbuch der freien Durchforstung. (Vaba hooldamise käsiraamat.) Stuttgart, 1931. XVI + 348 lk. Sm. 28.50.

Rikkalikult tabelitega varustatud teos annab paljude näidetega hää ülevaate hooldamistöödest. Viimased pole seotud šablooniga, vaid üld-põhimõtteks on võimaldada vaba arenemist parimatele puudele, seetõttu esmajärguline tähelepanu on pööratud just nendele puudele.

Herr, F. — Der Neulohe Naturbau, lebende Zäune. (Elava-aiad.) Bringhausen, 1931. 31 lk. Sm. 1.—.

Lühike käsitus elavaia paremustest ja selle asutamisest.

Keese, H. — Richtige Pflanzenernährung und Düngung im Forstgarten. (Taimede õige toimimine ja väetamine taimeaias.) Ludvigshafen.

Lang, R. — Forstliche Standortlehre. (Metsanduslik kasvu-kohaõpetus.) Berlin. 285 lk. Sm. 12.—.

Eraldi müügile lastud äratõmme Wagner-Lorey koguteosest. — Handbuch der Forstwissenschaft.

Käsitleb mullateadust metsanduslikust seisukohast.

Neger, F., Münch, E. — Die Laubhölzer. (Lehtpuud.) I. Auflage. Berlin, 1931. 160 lk. Sm. 1.80.

Mitmeti täiendatud väljaanne lehtpuude süstemaatikast.

Oelkers, J. — Waldbau. II Teil. Wesentliche Eigenschaften der Holzarten. (Metsakasvatus. II osa. Puuliikide tähtsamad omadused.) Hannover, 1930. 142 lk. Sm. 10.—.

See osa teosest käsitleb tamme, nulu, lehise, pöõgi, kuuse, männi, saare, lepa ja kase tähtsamaid omadusi.

Oelkers, J. — Waldbau. III Teil. Durchforstung. (Metsakasvatus. III osa. Hooldamine.) Hannover, 1932. 108 lk. Sm. 7.50.

Puudutatakse järgmisi küsimusi: hooldamise ajalugu, hooldamise mõisted, hooldamistulemuste hindamine — nii massi kui ka väärtuste juurdekasvude kõrvutamisel.

Pelleter, W. — Die Ordnung im Walde. (Kord metsas.) Graz, 1931. 112 lk. Šill. 4.—

Schmidt, W. — Bericht der Waldsamen-Prüfungsanstalt Eberswalde im 30. Jahr ihres Bestehens und Prüfungsbestimmungen für Forstsaatgut. (Eberswalde metsaseemne katseasutise ülevaade 30-aastase kestuse puhul ja metsa külvimaterjali proovimistingimused.) Neudamm, 1930.

Käsiteldakse: seemnete saamist, nende päritolu, proovimist ja viimase tingimusi.

Vanselow, K. — Theorie und Praxis der natürlichen Verjüngung im Wirtschaftswald. (Loomuliku uuenduse teooria ja praktika majandusmetsas.) Neudamm, 1931. X + 280 lk. Sm. 18.—

Kahte ossa jaotatud teos puudutab esimeses osas loomuliku uuenduse teooriat, teises — praktikat. Esimese osa sisu: seemnesaak ja selle levimine, kliimaatilised ja edaafilised kasvukoha tingimused ja nende mõju; ökoloogiliste tingimuste parandamine. Sellele järgneb loomuliku uuendamise teooria ja uuendamisviiside süstemaatika.

Teises osas: esiteks andmed uuendusviiside geograafilisest levimisest, selle järele tähtsam ja suurem osa — tähtsamate uuendamisviiside kirjeldus ja kriitika.

Zimmermann, A. — Die Gerbrinden liefernden Akazien. (Parkimiskoort andvad akaatsiad.) Jena, 1930. 146 lk. Sm. 9.50.

Täielik ülevaade parkimisakaatsiatest, alates kasvatamisest ja lõpetades valmissaaduse hindamisega.

4. Metsakaitse.

Escherich, K. — Die Forstinsekten Mitteleuropas. (Kesk-euroopa metsaputukad.) Band III, zweite Abteilung. Berlin, 1931. XII + 825. Sm. 57.—

Maailma metsaentomoloogilises kirjanduses eeskujulikuks tunnistatud teos on oma põhjalikkusega ja mitmekesidusega senini ületamatu. 605 pilti ja 14 värvilist tabelit selgitavad teksti

Riehm, E. — **Pflanzenschutz-Praktikum.** (Taimekaitse-praktikum.) Berlin, 1931.

Kirjeldatakse mehaanilise ja keemilise tõrje viise.

Zweigelt, F. — **Blattflausgallen.** (Lehetäi gallid.) Berlin, 1931. Sm. 52.—.

Ülevaatlik kirjeldus lehtedel tekkivaist gallidest.

5. Metsakasustus ja puidutehnoloogia.

Andé, L. u. Stock, E. — **Die technischen Vollendungsarbeiten der Holzindustrie.** (Tehnilised puutööstuse täiendustööd.) VII trükk. Leipzig, 1930. 288 lk.

Täielikult ümbertöötatud teos käsitleb puidu värvimist, peitsimist, poleerimist, lakeerimist ja teisi puidu välispinna ilme muutmise võtteid.

Barckhausen — **Der Abtransport der Kalamitätshölzer.** (Rüütest vigastatud materjali väljavedu.) Neudamm. 172 lk.

Käsiteldakse putukate rüüste põhjal 1922.—1925. a. raiatud metsamaterjalide väljavedu.

Cohn-Wegner, L. — **Sperrholz und Furnier.** (Vineer.) Berlin, 1931. Sm. 25.—.

Kahest osast koosnev teos on Ameerika autorite E. Knight'i ja M. Wulpi' töö „Veeners and Plywood“ järgi koostatud. Esimeses osas käsiteldakse vineeri valmistamise viise ja nende ajaloolist arenemist; üksik-asjalikult on puudutud ka toore materjali ülestötamine ja vineeri proovimine.

Teises osas leiame: ajalooline vineeritarvitamine mitmesuguseiks otstarbeiks.

Dolezal, K. — **Steinkoglers Abc der Holznutzung.** (Metsakasustuse Abc.) Graz, 1930. 152 lk.

Populaarses käsitluses leiame kõik tähtsima metsamaterjalide valmistamisest.

Dribbusch — **Kalkulation und Unkostenberechnung der Holzbearbeitungsbetriebe, Sägewerke und Grosstischlereien.** (Kalkulatsiooni ja kulu arvestus puidu ümbertöötamiskäituses, saeveskis ja mööblisepa töökojas.) II Auflage. 1931. 32 lk. Sm. 3.—.

Fasse, R. — **Steinholzfussboden.** (Puidukivist põrand.) II trükk. Leipzig, 1930.

Antiakse ülevaade: tooresmaterjalist, puidukivi mehaanilistest ja keemilistest valmistamisviisidest, kohale asetamisest ja põranda korrashoiust.

Flocken, J. — **Holzgewerbe.** (Puidutööstus.) 1931. 88 lk. Sm. 1.40.

Friedrichs, H. — Ostpreussens Holzhandel und Holzindustrie. (Ida-Preisimaa metsakaubandus ja metsatööstus.) Berlin. XVI+100 lk. Sm. 4.80.

Kirjeldatakse Ida-Preisimaa metsatööstuslikke olusid, eriti saetööstuse suhtes.

Hempel, K. — Die Kostenberechnung im Sägewerksbetrieb. (Kulude arvestus saetööstuses.) Rosenheim, 1931. 136 lk.

Õpperaamat metsatööstusliku tehnikumi õpilastele.

Jona, M., Neuberger, M., Regler, F. und Swietochowski, R. — Röntgenographische Untersuchungen. (Röntgenograafilised uurimised.) Wien, 1930.

Lühike kirjutis käsitleb tehnilisi võtteid röntgenkiirte kasutamisel materjalide, eriti vineeri uurimiseks.

Knuchel, H. und Gäuman, E. — Untersuchungen über den Einfluss der Fällzeit auf die Eigenschaften des Fichten- und Tannenholzes. (Uurimused raiumisaja mõjust kuuse- ja nulpuidu omadustele.) I osa Knuchel'i poolt — 127 lk., II osa Gäumann'i poolt — 155 lk. Bern, 1930. Šv. fr. 12.—

Põhjalik ja täppis uurimus põneva küsimuse kohta. Üksikasjalikumalt käsitletakse: ruumilist erikaalu, kuivamiskäiku, paisuvust, kahanevust ja küttevõimet raiumisajast olenevalt. II osa on pühendatud kestuse ja raiumisaja suhete selgitamisele.

Moll, F. — Kunstliche Holz Trocknung. (Kunstlik puidukuivatamine.) Berlin, 1930. 101 lk. Sm. 8.—

Uuemal ajal kunstlik kuivatamine leiab rohkem tarvitamist, sest sünnib palju kiiremini kui loomulik kuivamine. Teos annab soliidse ülevaade selle küsimuse praegusest seisukorrast ja teoreetilistest alustest, mis vajalised kuivatamises. Tähtis teos eriti saetööstustele.

Rau, E. — Die Nutzhölzer und ihre Eigenschaften. (Tarbe- puuliigid ja nende omadused.) Leipzig, 1931.

130 puuliigi lühike kirjeldis on varustatud loomulikkude värvipiltidega.

Stadlinger — Das Kunstseidentaschenbuch. (Kunstiidi käsiraamat.) Berlin, 1930.

Teose sisu: kunstiidi ajalooline arenemine, mitmesugused valmistusviisid, kunstiidi tehaste nimestik.

Steinberger, E. — Die Eisenbahnschwellen, Erzeugung und Handel. (Raudteeliiprid, nende valmistamine ja kaubandus.) Leipzig, 1930.

Töö käsitleb puidust raudteeliiprite valmistamist ja nende müüki.

Zodel, E. — **Richtlinien für wirtschaftliches Fordern in Sägewerksbetrieben.** III Teil. **Der Schnittholzplatz.** (Juhtnöörid majanduslikuks käitlemiseks saetööstuses. Saetud materjalide plats.) Berlin, 1931. 132 lk. Sm. 4.50.

Käsiteldakse: tööde käiku ja järjestust saetud materjalide laduplat-sil, kaitset tulekahjude vastu jne.

6. Jahiasjandus.

Bachelin und Thorbecke — **Das jagdliche Schiessen.** (Jahiline laskmine.) Berlin. Sm. 6.—.

Jahiriistade ja nende käsitamise kirjeldus.

Bieger, W — **Beiträge zur Wild- und Jagdkunde.** (Täien-dusi jahiteadusele.) Berlin. Sm. 10.—.

Süstemaatiline ülevaade kõrg- ja madal-ulukate levimisest Saksa-maal. Uurimismaterjali valgustavad tabelid ja graafilised joonised.

Bollinger, H. — **Die Nutriazucht.** (Nutria kasvatus.) Han-nover, 1931. 73 lk. Sm. 3.50.

Bonn, — **Die Nutria, ihre Lebensgewohnheiten und ihre Aufzucht in der Gefangen.** (Nutria, ta eluviisid ja kasvata-mine.) Böhlert, 1930. 112 lk. Sm. 3.25.

Brandt, K. — **Fährten- und Spurekunde.** (Jälgede õpetus.) V Auflage. Berlin. Sm. 5.60.

110 pildiga varustatud teos annab hää ülevaate loomade jälgedest.

Diezels **Niederjagd.** (Diezel'i madaljaht.) Välja antud E. Kluge' poolt. XIV Auflage. Berlin. Sm. 22.—.

Rikkalikult piltidega varustatud klassiline teos jahinduse alalt on uuemate vaadete valgustusel ümber töötatud.

Haenel — **Unsere heimische Vögel und ihr Schutz.** (Meie kodumaa linnud ja nende kaitse.) III Auflage. Würzburg. 250 lk. Sm. 5.50.

Päärõhk teoses on pandud linnukaitsele; seda küsimust on jälgitud ajalooliselt. Iga metsa- ja jahimees võiks leida siit mõndagi huvitavat.

Hegendorf — **Der Hund nach dem Schuss.** (Koer pääle laskmist.) München. Sm. 5.—.

Jahikoera kasvatamine ja tema kasustamine jahil; täiesti uutele alustele rajatud teos.

Leiffaden **der Jagdkunde.** (Juhatused jahiteadusse.) Warnsdorf, 1930. 288 lk. Kč. 55.—.

Kokkuvõtlik käsitlus kõikidest jahimeestele olulistest küsimustest, nagu jahiloomad, jahiviisid, jahiloomade kaitse, jahibilised (jahilinnud, -koerad), laskeriistad, jahiseadused, jahiloomade haigused, jahimeeste kombed jne.

M ü m m e l m a n n — **Das Aussetzen von Wild in die freie Wildbahn.** Berlin, 1931. Sm. 3.50.

P e n n, K. — **Wilderertum und Wildfischerei in Österreich.**

(Salaküttimine ja -kalastamine Austrias.) Graz, 1930. Šill. 6.—.

Käsiteldakse salaküttide võtteid, nende küttimisriistu ja varustust, salaküttide kombeid, salamärke, kõnekäände, jahisaagi peitmisviise ja palju teisi sellekohaseid küsimusi Austrias.

P r e u s s — **Jagdwaffen.** (Jahi laskeriistad.) Neudamm, 1930. Sm. 6.—.

Praktiline käsiraamat jahimeestele kõikides laskeriistade tehnilistes küsimustes; rikkalikult piltidega varustatud.

S c h l o t t f e l d t — **Die Aufzucht junger Hunde.** (Noore koera õpetamine.) VII Auflage. 1931. 34 lk. Sm. —.40.

S t r ü m p f e l — **Praktische Edelpelztierzucht.** (Praktiline väärtkarusloomade kasvatuse.) Hannover, 1930. 61 lk. Sm. 2.80.

Käsiteldakse peamiselt hõberebaste kasvatamist.

U l b r i c h, J. — **Die Bisamratte.** (Biisamirott.) Dresden. Sm. 18.—.

Käsiteldakse üksikasjaliselt biisamiroti anatoomiat ja bioloogiat, toitmisküsimust ja levimist Euroopas ning majanduslikku tähtsust.

W a l t h e r — **Der Sumpfbiber Nutria. Seine Zucht und Haltung als Pelztier in Europa.** (Nutria, tema kasvatuse karusloomana Euroopas.) II Auflage. München. 147 lk. Sm. 10.—.

Üksikasjalik kirjeldus looma bioloogiast, selle kasvatamisest (toitmine, hooldamine) ja kunstliku kasvatuse organiseerimisest. Igale algajale kui ka kogunud praktikule vajaline raamat. Käsitlust leiab ka majanduslik tasuvus.